

**OKRUG
JABLANIČKI**

OPŠTINE

**Bojnik, Crna Trava, Lebane, Leskovac,
Medveđa, Vlasotince**

Bojnik, Brestovac, Bučje, Crna Trava, Dadince, Dobra Boda, Golema Njiva, Grdelica, Ivanje, Jašunja, Leskovac, Medveđa, Nakrivanj, Petrilje, Rudare, Sijarinska Banja, Stajkovce, Strojkovce, Svinjarica, Tulare, Velika Sejanica, Vlasotince, Vučje

Nalazi se u južnom delu zemlje, graniči se u malom delu sa Bugarskom. U susedstvu je sa Kosovom, Pčinjskim, Pirotškim, Nišavskim i Topličkim okrugom. Površina koju zahvata iznosi oko 2800 km², a broj stanovnika iznosi oko 216000. Čini ga 6 opština i 336 naselja. Administrativni centar je Leskovac.

Na prethodnoj strani: Strojkovce, Muzej tekstilne industrije, prva mašina za upredanje gajtana

ELEKTRIFIKACIJA SRBIJE

U sam osvit dadesetog veka, i Srbija "sviče" - počinje da svetli i usred mraka i to bez dežurnih fenjerdžija. Srbija je uvodila struju u vrlo dugom periodu. Počelo se 1893. godine, a tek početak osamdesetih godina prošloga veka doneo je potpunu pokrivenost električnom mrežom.

Prva sijalica zasvetlela je u pogonu Vojno-tehničkog zavoda u Kragujevcu, 1884. godine. Time je bio omogućen rad tokom noći, a konstruktor generatora je bio mladi preduzimljivi fabrički inžinjer.

Prvo ulično svetlo omogućile su dve stvari: početak proizvodnje uglja (Kostolac 1870, vlasnik Đorđe Vajfert) i izgradnja prve termoelektrane na Dorćolu u Beogradu. Termoelektrana je završena i puštena u rad 23. septembra 1893. godine, kada je 62 km gradskih ulica dobilo osvetljenje. Pošto je tokom planiranja i ugovaranja izgradnje Teslin princip naizmenične struje još uvek bio sporan u odnosu na Edisonov jednosmerni sistem, primenjen je Edisonov. Mana se pokazala odmah - sijalice na kraju dugih vodova jedva svetlele.

Sledeći osvetljeni grad bilo je Valjevo. Svetlo je proizvela prva hidroelektrična centrala u Srbiji koja nalazi na reci Gradac a pokrenuta je 9. maja 1900. godine. I ona je proizvodila jednosmernu struju. Zgrada centrale još postoji. U njoj su i dalje generatori, ali novije generacije. Struju proizvodi samo za potrebe sadašnjeg, privatnog, vlasnika.

Samo tri meseca posle valjevske, počela je sa radom hidrocentrala Pod Gradom u Užicu. Ona je već bila naprednija, koristila je Teslin princip, i to svega četiri godine po prvoj primeni principa - na Nijagari. Centrala radi i danas, a u planu je velika muzejska postavka u njenim prostorijama.

Zatim je došla HE Vučje u istoimenom selu izgrađena je 1903. godine. Originalni generatori rade i danas, a mogu se razgledati, ulaz je dozvoljen. Odavde do Leskovca je izgrađen i prvi dalekovod u Srbiji.

Sledile su: hidroelektrana Sveta Petka, na Nišavi, kod Ostrovice (1908) i hidroelektrana Gamzigrad na Timoku, kod Zaječara (1909), koje rade i danas, kao i hidroelektrana Moravica, na istoimenoj reci, u Ivanjici (1911) koja trenutno ne radi.

Najveće zasluge za našu elektrifikaciju pripadaju Đorđu Stanojeviću, fizičaru, profesoru i rektoru Beogradskog univerziteta. Stanojević je prvo u velikoj javnoj polemici uspeo da odbrani stav da električna energija dobije primat nad gasom kao energet, a odmah potom i kreira koncesioni ugovor za elektrifikaciju Beograda. Na osnovu toga je i građena prva termoelektrana u Beogradu. Zatim, kao pobornik Teslinog sistema, uticao je na njegovu dalju primenu. Učestvovao je u projektovanju prvih naših elektrana (Užice, Vučje, Ostrovica, itd.) koje, većinom, rade i danas.

Karakteristično za okrug

ELEKTRIFIKACIJA I POČETAK INDUSTRIALIZACIJE

Druga po redu hidrocentrala na Teslinom principu izgrađena je u selu Vučje u okolini Leskovca.

Verovatno je na odluku o izgradnji baš na reci Vučjanki uticao njen tok sa velikim padom na strminama Kukavice i obilni protok tokom cele godine. Potencijal reke potvrđuju i mnogobrojne velike vodenice na njenom toku od kojih je većina i dan-danas aktivna.

Jaz za dovod vode izgrađen je u dužini od oko 1 km u širini i dubini od jednog metra, uz potpuno nepristupačnu, skoro vertikalnu stenu kanjona Vučjanke. Uz kanal ide i ograđena staza, idealna za šetnju i razgledanje. Hidrocentrala još uvek radi i to sa tri generatora od kojih su dva originalna, a treći ugrađen naknadno.

Prva mašina za proizvodnju tekstila doneta je iz Bugarske. Morala se tajno prebaciti preko granice, jer u to vreme Austrija vodila carinski rat sa Srbijom. Bila je to motalica za upredanje gajtana, u narodu visoko cenjenog ukrasa na odeći. Radila je na ručni, ali i na pogon vodeničnog vitla.

Vodenica/gajtanara u kojoj se počelo sa ovom proizvodnjom, a nalazi se u selu Strojkovce, sada je pretvorena u Muzej tekstila.

Proizvodnja tekstila se u ovom kraju vrlo brzo razvijala, zahvaljujući dobrim sirovinama i električnoj energiji.

Braća Teokarevići, vlasnici pomenute gajtanare su za kratko vreme stvorili industrijski gigant. Lazar je zaposlio celo Vučje, i pri tom, kao savesni poslodavac izgradio kompleks stanova za radnike. Druga dva brata su poslovanje nastavili u Paraćinu.

Druge znamenitosti okruga

KULTURA

Od reprezentativnih objekata u Leskovcu se mogu videti Šop Đokićeva kuća, stara više od 140 godina u kojoj su sada prostorije turističke organizacije i kuća Bore Dimitrijevića Piksle, koja je neko vreme bila sedište turskog paše, a sada se u njoj nalazi etno postavka Narodnog muzeja.

U Vlasotincu u Turskoj kuli koja je verovatno podignuta na temeljima rimskog kastela i najstariji je objekt u varoši, sada je Zavičajni muzej, a u Giginoj kući, odnosno kući Sto-jana Stoilkovića, organizatora borbe za oslobođenje od Turaka, sada je biblioteka.

U okrugu postoje tri memorijalna centra.

U Spomen parku Revolucije u Leskovcu u okviru velikog parka i šetališta nalazi se prostor na kome centralni monument okružuju grupe kamenih blokova inspirisanih stećcima. Prostor je posvećen borcima NOVJ i žrtvama fašističkog terora u leskovačkom kraju.

Spomen groblje u Bojniku posvećeno je sećanju na stražni zločin bugarskih fašista iz 1942 godine. Centralni postament sa potresnim figurama meštana stradalnika okružen je lamentom na brojnim okolnim pločama.

Spomen park u Vlasotincu, na brdu iznad grada posvećen je palim borcima i žrtvama fašizma. Uz veliki monument koji kao kula stremi u nebo, amfitear i staza od kamenih blokova stvaraju atmosferu antičkih svetilišta.

Kao **rodne kuće** narodnih heroja čuvaju se kuća Stojana Ljubića (u selu Vujanovo) i kuća Đuke Dinić (Donje Konjuće).

Manastiri poznati kao Jašunjski nalaze se u selu Jašunju, odnosno Golema Njiva. Manastir rođenja Svetog Jovana Preteče (Jašunja) podignut je 1517. godine. Ima interesantnu malu, spolja oslikanu, crkvu sa velikim tremom. Manastir Vavedenja Svetе Bogorodice (Golema Njiva) izgrađen je 1499. godine. Pristup u crkvu nije dozvoljen osobama sa te-tovažom i pirsingom.

Manastir Rudare izgrađen je u vreme Nemanjića na temeljima ranohrišćanske crkve iz 5. veka. Manastir u selu Čukljenik prvi put se pominje početkom 16. veka. Nalazi se podno Kukavice i ima lepu vodenicu.

Među **crkvama** interesantna je priča Crkve Odžaklige u Leskovcu. Izgrađena je sa odžakom i ukopana da bi spolja izgledala niža radi podvale - Turcima je rečeno da se gradi obična kuća, nove crkve su bile zabranjene.

Vučje, zahvaljujući svojoj Vučjanki imalo je ranije 17 **vodenica**, od kojih još stoji desetak, ali samo su četiri aktivne. Još uvek rade i to sa po dva kamena - Dininska vodenica, Šumareva vodenica i jedna od vodenica kod crkve. Radi i vodenica kod manastira Čukljenik. Na planini Radan, skrivene u hladovini velike šume, a nedaleko od izetišta, postoje dve vodenice. U vreme NOB-a su u njima bile partizanske bolnice. Sada čame napuštene.

PRIRODA

Brestovačko (Bojničko, Bubličko ili Magaško) najveće je **jezero** u okrugu. Predstavlja raj za ribolovce i kampere, a ima i mnogo veći turistički potencijal.

Stotinak metara od puta Medveda - Tulare sakriven je u uskom kanjonu Čorov **vodopad**. Iako je vrlo dopadljiv, tek od skoro je postao atrakcija.

Već više puta pominjana reka Vučjanka, pored ostalog, odlikuje se i svojim **kanjonom** koga sa jedne strane čine visoke vertikalne litice, a sa druge nešto pitomija brda Kukavice. Šetnja stazom kanala koji čini jaz hidrocentrale je nezaboravan doživljaj.

Nekoliko izuzetnih pojava može se sresti u ovom okrugu.

Na planini Radan na mestu Delivode, izletničko mesto, javlja se **bifurkacija** nevelikih razmara. Manja reka se grana u tri vodotoka, od kojih se posle pedesetak metara dva opet spajaju u jedan.

Osim Kopaonika, Sijarinska banja je još jedino mesto u Srbiji koje ima **gejzir**. Nalazi se na bazenu, šiklja u vis do osam metara i možete se lepo tuširati ispod njega, voda je topla. Uz njega postoji i drugi, ali je kaptiran i koristi se za grijanje banje.

Kada se nađete na jednom podužem pravcu puta u selu Ivanje, bićete ubedeni da ste na blagom usponu. Ako ugasite motor i otpustite kočnicu, kola će krenuti - uzbrdo! Nije nikakva prirodna ili natprirodna sila, u pitanju je **optička varka**.

U selu Gornji Bučumet možete skupljati ukrasno kamenje po njivi. Vrlo lepi **primerci opala**, koji se inače nalazi pod tankim slojem zemlje izbačeni su na površinu bagerom pri ispitivanju isplativosti eksplotacije istih.

U okrugu se nalazi veliki **rudnik** Lece podignut na bogatim ležištima olova, cinka, zlata, srebra i drugih metala. Za ove resurse znali su i koristili ih još i Rimljani. U okolini postoji mnogo toponima, kao i ostataka koji svedoče o tome. U antičko vreme, ovde je vađeno i dragi kamenje.

ISTORIJA

Okrug je bio na prometnom mestu, tako da je na velikom broju lokacija konstatovan **kontinuirani život** kroz mnoge periode istorije.

Brdo Hisar u Leskovcu je bilo naseljeno od pamтивека. Od neolita, bakarnog, bronzanog i gvozdenog doba do rimskog, vizantijskog i turskog perioda. Na njemu je otkriven i najstariji centar crne metalurgije u Evropi.

Skobaljić i Zelen Grad (Vučje) su srednjovekovna tvrđava sa podgrađem, ali i lokalitet na kome je konstatovano neolitsko, rimsко i vizantijsko naselje i tvrđava.

Utvrđenje u Lecu, na lokalitetu Kuline, ima kontinuitet od eneolita do srednjeg veka. Vrlo je verovatno da je služila u zaštiti rudarskih revira.

Na lokalitetu Gradac (Zlokrućane) istraživano je **neolitsko** naselje zbijenog tipa.

Iz **rimskog perioda** ostao je monumentalni Caričin Grad - Iustiniana Prima koji tek počinje da dobija status koji zaslужuje. Gurbikum ili Kale Gurgac (Gornje Brijanje) bio je rimski logor. Još ima ostataka.

U Sijarinskoj Banji su postojali **ranovizantijsko** utvrđenje i crkva.

Na brdu iznad Grdelice je tvrđava Kale, čije prethodno ime je bilo Grad Jelica (izvornik za Grdelica). Na lokaciji su nađeni predmeti iz vizantijskog perioda (6. vek).

Još nekoliko lokacija potiču iz **srednjeg veka**. Nekropolu (Gazdare) dokaz je da su ovde živeli Srbi još tokom 13. veka. Na brdu Gradac (na ulazu u selo Konopnica) nalazilo se srednjovekovno utvrđenje. Nije istraživano, a kamenje je razvучeno.

U mestu Gradište na brdu Gradac postoje ostaci stare tvrđave, kao i na brdu Morić u Donjoj Lopušnji.

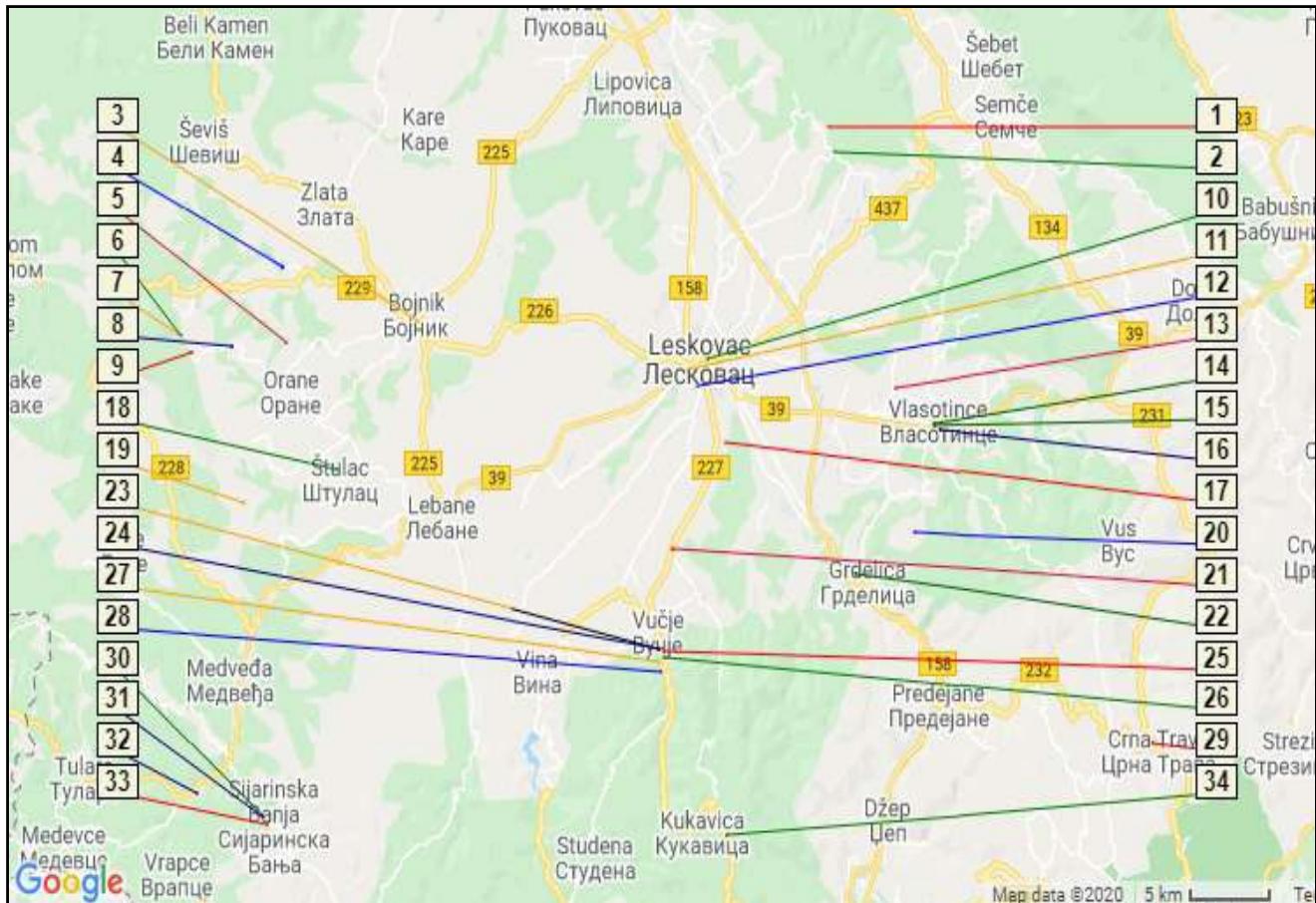
ZDRAVLJE I REKREACIJA

Sijarinska **banja** iako udaljena od svih velikih centara, dobro je posećena, a ima i razloga - lepo mesto, šumoviti obronci, bazeni, topla i lekovita voda i gejzir.

Vrlo lepo uređeno **izletište** sa kupalištem izgrađeno je na reci odmah do HE Vučje i čini zajedno sa istorijskom centralom i interesantan i ugodan kompleks.

Planinsko turistički kompleks na pitomoj planini Kukavica je van funkcije, nažalost. Nekad izuzetno posećeni motel Radan u Ivanju, ne radi, takođe.

Leskovčanima najbliže izletište je Pašina česma, kompleks koji se nalazi na 10 km u pravcu Bojnika. Izletište ima veliki potencijal, ali se za sada nedovoljno koristi.

Mapa okruga i QR kodovi

1. Manastir Vavedenja Sv... 2. Manastir rođenja Svet... 3. Spomen groblje, Bojni... 4. Brestovacko/Bojničko... 5. Kuća NH Stojana Ljubi... 6. Dve vodenice, Delivo... 7. Razgranati vodotokov... 8. Uzbrdna nizvodnica, I... 9. Motel Radan, Ivanje 10. Crkva Odžaklija

11. Hisar (leskovacki) 12. Spomen park Revoluci... 13. Trap i Gradač, Konop... 14. Turska kuća/Zavičajni... 15. Gigina kuća 16. Spomen park, Vlasotici... 17. Manastir Rude 18. Caričin Grad/l/u... 19. Gornji Bučušmet 20. Stablo oskoruše, Sej...

21. Vodenica i gajtanara... 22. Kale, Grdelica 23. Šumareva vodenica, V... 24. Dininska vodenica, V... 25. Vodenica kod crkve ... 26. Hidroelektrana Vučje 27. Skobaljić/Želen Grad 28. Kanjon Vučjanke 29. Crkva Svetog Nikole,... 30. Ranovizantijsko utvr...

31. Gejziri u Sijarinsko... 32. Čorov vodopad 33. Sijarinska bačina, mes... 34. Planinsko turistički...

Manastir Vavedenja Svetе Bogorodice (Golema Njiva, opština Leskovac) Manastirsku crkvu izgradila monahinja sa tri sestre • Manastir predstavlja spomenik kulture od velikog značaja. U ovom zajednici se pridaje naročita pažnja određenim detaljima. U crkvu ne može kročiti nekršteno ili tetovirano lice. Takođe, fotografati se može samo crkva, spolja, odnosno posetoci ispred crkve. (43.108487, 22.045695)

Brestovačko/Bojničko/Bubličko/Magaško jezero (Brestovac, opština Leskovac) Veliki ribolovački raj • Jezero je izgrađeno 70-tih godina prošlog veka za potrebe vodosnabdevanja Lebana i Bojnika. Najčešći posetioци su ribolovci, jer je jezero bogato raznovrsnom ribom. Na prostranim obalama ima dovoljno mesta za slobodno kampovanje. (43.040639, 21.617822)

Manastir rođenja Svetog Jovana Preteče, Jašunja (Jašunja, opština Leskovac) Podignut početkom 16. veka na mestu hrama koji je poticao još iz vremena Nemanjića • Osim stare crkve, sve ostale zgrade manastira su novozgradiće. Manastir je potpuno kompletiran. Stare freske u crkvi su ostavljaju posmatrača bez daha. Manastir predstavlja spomenik kulture od velikog značaja. (43.096427, 22.0493434)

Kuća NH Stojana Ljubića (Vujanovo, opština Bojnik) Selo odumire, ista sudska čeka i kuću heroja • Objekat je imao ili trebao da ima određenu namenu kada je uspostavljen. Sudeći po tekstu dve zahvalnice ostavljene na stolu, to se dešavalo krajem sedamdesetih godina prošlog veka. Sada su dve prostorije skoro potpuno prazne, a u trećoj se nalazi manja etno-zbirka. Kuća ima status spomenika kulture. (43.004188, 21.620572)

Spomen groblje, Bojnik (Bojnik, opština Bojnik) Dan kada je "nestao" cevi Bojnik • Posvećeno masovnom strelijanju civila tokom Drugog svetskog rata. Kompleks čine: centralna skulptura, veliki broj spomen ploča sa uklesanim stihovima i nadgrobni spomenici, odnosno položene ploče. (43.014589, 21.724260)

Dve vodenice, Delivode (Ivanje, opština Bojnik) Delivode su poznate kao izletište i deo su ucrtane staze zdravlja • Predeo je sav pod šumom, a teren je propadan, pod niskom travom i paprati. Na stotinak metara uz rečicu nalazi se vodenica, s tim što, po rečima meštana, malo dalje postoji još jedna (do koje nisam išli). Vodenice, skrivene duboko u šumi, bile su u toku drugog svetskog rata korišćene kao partizanska baza i bolnica. Vodenice sada ne rade. (43.008125, 21.538923)

Razgranati potoci, Delivode (Ivanje, opština Bojnik) Redak prirodnih fenomen - vodotokovi koji se granaju i ponovo spajaju • Ovo mesto je bogomjano izletište. Deo je učrane staze zdravlja. Predeo je sav pod šumom, a teren je prohodan, pod niskom travom i paprati. Vodeni tokovi ovde - potoci i rečice - se granaju i ponovo spajaju, stvarajući neverovatan splet ukrštenih kanala. (43.008125, 21.538923)

Crkva Odžaklija (Leskovac, opština Leskovac) I crkva može da ima odžak - kada treba nadmudriti Turke • U crkvi postoji ostaci ognjišta, odžak se urušio i nije obnavljan. Crkva je krajnje neuobičajenih dimenzija. Neobična je i ako se pretpostavi da je u pitanju stambena zgrada, jer je široka i dugačka, a niska. Ustvari, unutrašnjost crkve je ukopana i tako je dobijena potrebna visina enterijera. (42.996380, 21.950980)

Uzbrdna nizbrdica, Ivanje (Ivanje, opština Bojnik) Vozila, voda i predmeti se kreću uzbrdo, sami od sebe • Uverili smo se u istinitost pročitanih tvrdnji. Na putu se, naoko, pruža uzbrdica od svojih 2 - 3 %. Pustili smo ugašen auto, bez kočnicu, da se kreće. Auto je krenuo - uzbrdo! Kada smo bolje proučili situaciju, zaključili smo da je u pitanju optička varka. Naime, ista deonica puta kada se gleda sa suprotnе strane, deluje potpuno ravno, bez nagiba. (43.002489, 21.578081)

Hisar (leskovački) (Leskovac, opština Leskovac) Najstariji kompleks crne metalurgije u Evropi • Na ovom lokalitetu pronađeni su metali predmeti od izuzetnog značaja za nauku. Lokalitet sadrži tragove naselja iz neolita, bakarnog, bronaznog i gvozdenog doba, iz rimskog, vizantijskog i turskog perioda. Od svega navedenog, na lokaciji je vidljiv (jedva) samo deo konzerviranog bedema. (42.991354, 21.934971)

Motel Radan, Ivanje (Dobra Voda, opština Bojnik) Motel raspolaže restoranom i smeštajem za trideset gostiju. Od motela vodi kružna staza zdravlja. Motel trenutno ne radi. (42.999933, 21.546902)

Spomen park Revolucije (Leskovac, opština Leskovac) Posvećen borcima NOVJ i žrtvama fašizma iz leskovačkog kraja • Park ima status znamenitog mesta. Dugo i široko šetalište završava se postavkom stećaka ispred centralne figure, simbola pobede. Na stećcima su ispisana imena narodnih heroja, značajnih revolucionara i palih boraca ovoga kraja. (42.983130, 21.942890)

13

Trap i Gradac, Konopnica (Konopnica, opština Vlasotince) Brdo Gradac se nalazi iza crkve. Celo brdo je nalazište. Tokom ranijeg istraživanja bili su vidljivi ostaci antičkog i srednjevjekovnog utvrđenja. Ostaci su u međuvremenu uništeni prekopavanjem. Nalazište Trap je u neposrednoj blizini, na tom prostoru je sada fudbalski teren. (42.982288, 22.097719)

16

Spomen park, Vlasotince (Vlasotince, opština Vlasotince) Posvećen palim borcima i žrtvama fašizma
• Na lokaciji pored centralne skulpture okružene ornamentisanim kamenim blokovima, izgrađen je plitki amfiteatar. Od starog groblja ostalo je nekoliko nadgrobnih obeležja. Sa pozicije starog groblja, na brdu iznad grada, na kome je sada i spomen park pruža se izvanredan vidik. (42.962831, 22.132638)

14

Turska kula/Zavičajni muzej, Vlasotince (Vlasotince, opština Vlasotince) Najstarija zgrada u Vlasotincu • Izgrađena je tokom 18. veka. Turcima je služila kao upravna zgrada, mada, po njenom izgledu možemo zaključiti da je imala i funkciju sigurne kuće. (42.965670, 22.128084)

17

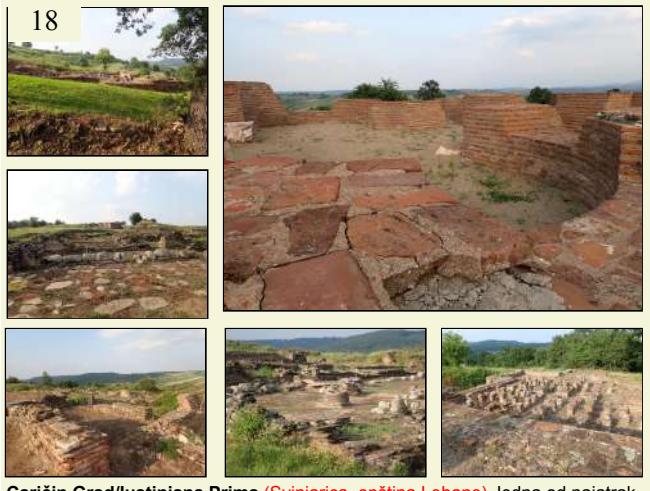
Manastir Rudare (Rudare, opština Leskovac) Crkva podignuta na temeljima hrama iz 5. veka • Nekadašnji manastir sada je samo crkva. Veliki konak je pust, ne koristi se, a oštećen je u požaru. Crkva ima status spomenika kulture od velikog značaja. Zgrada konaka je vrlo lepa, sa neubičajenom velikim tremom. (42.956026, 21.964403)

15

Gigina kuća (Dadince, opština Vlasotince) Krajnje elegantna bogata kuća iz turskih vremena • Izgrađena je oko 1850. godine. Sada je u njoj gradska biblioteka. Enterijer je vrlo bogat, estetski zanimljiv i detaljno renoviran. Zgrada ima status spomenika kulture. (42.964681, 22.128314)

18

Caričin Grad/lustiniana Prima (Svinjarica, opština Lebane) Jedna od najatraktivnijih antičkih lokacija u Srbiji • Imala status arheološkog nalazišta od izuzetnog značaja. Veća je po obimu i sadržaju od nekih mnogo posećenijih lokacija u Srbiji. Razlog slabije posete su udaljenost od glavnih puteva, kao i loše pristupne saobraćajnice. (42.9435423, 21.6609945)

19

Gornji Bučumet (Medveđa, opština Medveđa) Gomile ukrasnog i poludragog ispod tankog sloja zemlje na livadama • Ispitivanje koje je vršeno pokazalo je da nema dovoljno isplativosti za redovnu eksploataciju opala. To su preduzimljivi meštani iskoristili praveći sebi lepe kamene ograde. Uzorci koji se mogu naći, biće lep ukras na policama. (42.927635, 21.587802)

22

Kale, Grdelica (Grdelica, opština Leskovac) Kale iznad grada prekopano i "potonulo" u trnje • Na lokaciji se mogu uočiti: linija bedema u dužini tridesetak metara, nekoliko gomila rasutog lomnjenog kamena i više rupa iskopanih od "arheologa amatera". Dublje od tridesetak metara se ne može proći od guste vegetacije. Ostaci se nalaze tridesetak metara ispod reljeja, svega par metara udaljeni od šumskog puta, ali ih je veoma teško pronaći ukoliko nemate pravu informaciju. (42.893422, 22.066483)

20

Stablo oskoruše, Sejanica (Velika Sejanica, opština Leskovac) Lepo razgranato stablo i upečatljiv vidikovac • Stablo ima veliku i pravilno razgranatu krošnju. Imma status spomenika prirode 3. kategorije. Sa lokacije se pruža sjajan pogled na selo u udolini i okolna brda. (42.9130, 22.1129)

23

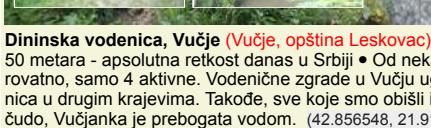
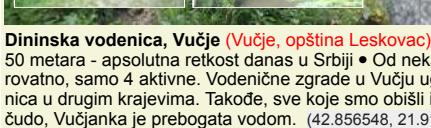
Šumareva vodenica, Vučje (Vučje, opština Leskovac) Na okupu ljudi, voda, brašno - kao u stara vremena • Tipična vučjanska vodenica - solidno građena, kamena, široka zgrada sa puno prostora i širokim tremom i obavezno - dva kamenja. Jaz pun, prepun, voda samo bije. (42.856842, 21.912368)

21

Vodenica i gajtanara/Muzej tekstilne industrije (Strojkovce, opština Leskovac) Odavde je krenula tekstilna "revolucija" u Leskovcu • Prva mašina dobavljena i ovde instalirana služila je za upređanje gajtana. Gajtani su, kao deo odevnih predmeta, služili za ukrasavanje, ali i za "prezentaciju"; što više gajtana - to bogatiji vlasnik. U sastavu muzeja su "gornja" zgrada - vodenica i gajtanara i "donja" zgrada, u kojoj je muzejska postavka. Gajtanara ima status spomenika kulture. (42.905359, 21.922993)

24

Dininska vodenica, Vučje (Vučje, opština Leskovac) Dve aktivne vodenice na 50 metara - apsolutna retkost danas u Srbiji • Od nekadašnjih 17, danas su, verovatno, samo 4 aktivne. Vodenične zgrade u Vučju uglavnom su veće od vodenica u drugim krajevima. Takođe, sve koje smo obišli imaju po dva kamenja. Nije čudo, Vučjanka je prebogata vodom. (42.856548, 21.913021)

25

Vodenica kod crkve - prva, Vučje (Vučje, opština Leskovac) Jedna od preostalih - stamena i aktivna • Ova vodenica, slično većini u Vučju ima dva kamena, širok jaz i puno vopde. (42.856063, 21.916157)

28

Kanjon Vučjanke (Vučje, opština Leskovac) Brza i izdašna reka pod strmim liticama • Kanjon je velikom dužinom duboko usećen i jedino moguće kretanje po dnu kanjona je rečnim tokom uz retke i kratke izlaska na ravni teren. Najbolji način za obilazak je kanal koji snabdeva hidrocentralu vodom. Izgrađen je na visokim stenama, ima stazu sa ogradom i prolazi se bez teškoće. (42.846161, 21.914365)

26

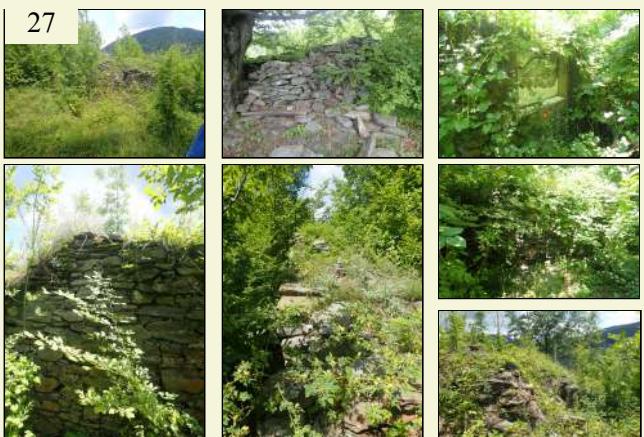
Hidroelektrana Vučje (Vučje, opština Leskovac) Druga elektrana u Srbiji po Teslinom principu • Izgrađena je 1903. godine i dan danas proizvodi struju. Od tri generatora, dva su originalna, dok je treći dodat naknadno (1939. godine). Sva tri su u funkciji. Potreban veliki pad vode se dobija tako što je uz vertikalne stene Kukavice izgrađen kanal 1.5 puta 1 m u dužini od oko 1 km, kojim se voda Vučjanke zahvata u gornjem vodotoku. Uz kanal ide i ograđena staza koja pruža divan pogled. Hidrocentrala je upisana u listu svetske baštine tehnike. (42.853107, 21.916259)

29

Crkva Svetog Nikole, Crna Trava (Crna Trava, opština Crna Trava) Malo podatak se može naći o ovoj crkvi, osima da je dugi niz godina stajala napuštena. Obnovljena je pre nekoliko godina, a prva liturgija po obnavljanju je održana posle više od sedamdeset godina od prethodne. (42.811288, 22.298727)

27

Skobaljić/Zelen Grad (Vučje, opština Leskovac) Tvrdi grad legendarnog junaka • Lokacija je potpuno urasla u zelenilo. Kule i bedemi, očuvani u visini 1 do 2 metra, jedva se naziru. Nije teško popeti se do grada. Ako se auto ostavi kod hotela Vlaina, treba prepešaćiti oko 400 m do početka kanala (jaza) koji snabdeva hidroelektranu vodom. Kanal uz blagi pad ide ivicom stene oko 1 km. Pri kraju kanala vidi se utaban uski prolaz kojim se posle stotinak metara stiže do vrha. (42.850408, 21.912472)

30

Ranovizantijsko utvrđenje i crkva, Sijarinska Banja (Sijarinska Banja, opština Medveda) Značajno mesto u vreme Vizantije • Na lokaciji je vidljiva samo crkva novijeg datuma, sagrađena na temeljima starije. Slabo vidljivi ostaci bedema tvrđave, prema rečima meštana, nalazili su se u neposrednoj blizini, sa južne strane. Taj deo terena ne samo da je izuzetno strm, već je i potpuno urastao u zeleni gusići, tako da je potpuno nepristupačan. Ispod brda se danas nalazi rudnik mermera. Lokacija ima status arheološkog nalazišta. (42.775792, 21.603273)

31

Gejziri u Sijarinskoj banji ([Sijarinska Banja, opština Medveda](#)) Prirodni vodoskok visok 8 metara • Nalazi se u sklopu bazena koji pripadaju hotelu Gejzer. Dostupan je posetiocima u toku radnog vremena koje traje do 19.00. Probali smo tuširanje ispod, prijatno je i zabavno. (42.776332, 21.601786)

33

Sijarinska banja, mesto ([Sijarinska Banja, opština Medveda](#)) Vrlo živopisna banja. Smeštena je u uskoj dolini sa malim proširenjem, gde se i nalazi glavni sadržaj. Bazeni na otvorenom mogu da prime veliki broj posetilaca, ima više bazena, voda je prijatno topla. Centralna atrakcija bazena je gejzir visine do 8 metara. (42.771927, 21.606404)

32

Čorov vodopad ([Petrilje, opština Medveda](#)) Odmah pored magistralnog puta, sa uređenim odmorištem • Vodopad ne spada u najveće u Srbiji, ali se nalazi u neposrednoj blizini magistralnog puta. Prilaz je uređen, do samog vodotoka se stiže preko drvenih mostića i staze sa rukohvatima. Uz put je napravljeno par senica pod kojima se može odmратi veće društvo. (42.787180, 21.551347)

34

Planinsko turistički kompleks Kukavica ([Nakrivanj, opština Leskovac](#)) Puno lepote, uzbudnja i istorije • Strmi i uzbudljivi kanjon Vučjanke, vrh Vlaina, jaz hidroelektrane iz 1903. godine, Skobaljić grad (zarastao i zapušten, nažalost), mnogo šume. I izvanredno stilizovani hotel Vlaina, ali - zatvoren. Kod hotela se može parkirati, a zatim birati pravac pešačenja. Stena sa koje se pruža dobar vidik (do Vučja) nije daleko - stotinak metara. (42.766875, 21.965434)